

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivany Waltrové a soudců Mgr. Diany Vebrové a JUDr. Martina Lánička v insolvenční věci

dlužníka: **Robert Cambal**, narozený dne 9. 8. 1967
bytem Vinohrady 484/16, 639 00 Brno

o schválení oddlužení

o odvolání dlužníka proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 7. 2020
č. j. KSBR 40 INS 13801/2019-B-15

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 7. 2020 č. j. KSBR 40 INS 13801/2019-B-15 se v odvoláním napadeném výroku IV., pokud jím byla uložena dlužníkovi povinnost vydat insolvenční správce ke zpeněžení postižitelnou část příjmů dlužníka od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení včetně srážek z příjmů deponovaných soudními exekutory, zaměstnavateli či plátcí jiných příjmů, **zrušuje** a věc se v tomto rozsahu **vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným usnesením soud prvního stupně rozhodl, že dlužník byl oprávněn podat návrh na povolení oddlužení (výrok I.), schválil zprávu o přezkumu zveřejněnou 24. 2. 2020 (výrok II.), schválil oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (výrok III.), rozhodl, že do majetkové podstaty dlužníka náleží majetek, který dlužník je povinen vydat ke zpeněžení, a to a) postižitelná část příjmů dlužníka od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení včetně srážek z příjmů deponovaných soudními exekutory, zaměstnavateli či plátcí jiných příjmů a b) majetek, který se případně stane součástí majetkové podstaty podle § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona (výrok IV.). Pod body V. až XIV. pak vyslovil výroky, které jsou dle ustanovení § 406 insolvenčního zákona součástí rozhodnutí o schválení oddlužení, rozhodl o záloze na odměnu insolvenční správce za přezkoumané přihlášky pohledávek a uložil insolvenční správce a věřitelům dlužníka další povinnosti v rámci dohlédací činnosti v tomto insolvenčním řízení.

2. V důvodech tohoto usnesení soud prvního stupně uvedl, že 5. 9. 2019 rozhodl o úpadku dlužníka a povolil jeho oddlužení. Protože nevyšly najevo žádné skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že by dlužník nebyl osobou oprávněnou k podání návrhu na povolení oddlužení ve smyslu ustanovení § 389 zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „I. Z.“), proto dle ustanovení § 397 odst. 3 I. Z. rozhodl o oprávnění dlužníka podat návrh na povolení oddlužení. Soud prvního stupně dále zdůvodnil, že insolvenční správkyň předložila zprávu pro oddlužení a zprávu o přezkumu s tím, že tyto listiny zveřejnil v insolvenčním rejstříku 24. 2. 2020 vyhláškou na č. d. B-10. Žádné námítky nebyly ve stanovené lhůtě podány. Proto soud prvního stupně podle ustanovení § 410 odst. 3 písm. a) I. Z. zprávu o přezkumu schválil. Protože v průběhu řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly odmítnutí či zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, soud prvního stupně podle ustanovení § 406 odst. 1 I. Z. oddlužení schválil a protože žádný ze způsobů oddlužení nezískal prostou většinu hlasů nezajištěných věřitelů podle ustanovení § 402 odst. 3 I. Z., rozhodl dle ustanovení § 402 odst. 5 I. Z. o oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Výrok IV. odůvodnil soud prvního stupně tím, že ukládá dlužníkovi povinnost vydat insolvenční správkyňi ke zpeněžení majetek náležející do majetkové podstaty, který může být v průběhu oddlužení zpeněžen a nedopadají na něho výjimky podle § 398 odst. 6 I. Z. K tomu poukázal na ustanovení § 398 odst. 3 I. Z. ve spojení s ustanovením § 205 odst. 1, § 206 a § 207 odst. 2 I. Z.
3. Toto usnesení napadl dlužník odvoláním, a to výslovně pouze ve výroku IV., a to v té části, pokud mu bylo uloženo, aby vydal insolvenční správkyňi ke zpeněžení část svých příjmů od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení včetně deponovaných srážek. Uvedl, že od zahájení insolvenčního řízení hradí insolvenční správkyňi odměnu a hotové výdaje, jak mu bylo soudem uloženo, žádnou jinou částku jí nezasílal, neboť mu to soudem uloženo nebylo. Ani zaměstnavatel mu žádné srážky v této době ze mzdy neprováděl, neboť neobdržel žádné usnesení, dle něhož by tak měl činit. Uvedl, že v uvedeném období také žádné peníze neukládal, a proto nemůže insolvenční správkyňi postižitelnou část příjmů vydat, když ji nemá k dispozici a ani není zřejmé, jakou částku by měl vydávat. Zdůraznil, že z insolvenčního rejstříku je zřejmé, že se k této otázce vyjadřovala i insolvenční správkyň. Navrhl, aby odvolací soud rozhodl, že postižitelnou část příjmů od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení není povinen vydat do majetkové podstaty.
4. Vyjádření k odvolání podáno nebylo.
5. Podle ustanovení § 7 I. Z., *nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.*
6. Odvolací soud na základě odvolání, které bylo podáno včas a osobou oprávněnou (§ 406 odst. 4 věta druhá I. Z.) a v němž jsou uplatněny odvolací důvody podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. přezkoumal usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadeném rozsahu, tedy ve výroku IV., pokud jím bylo uloženo dlužníkovi, aby vydal insolvenční správkyňi ke zpeněžení postižitelnou část svých příjmů od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení včetně deponovaných srážek, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 206, § 212, § 212a odst. 1, odst. 2, odst. 3 a odst. 5 o. s. ř.) aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 94 odst. 2 písm. c/ I. Z.) a dospěl k následujícím závěrům.

7. Z obsahu insolvenčního spisu ve vztahu k přezkoumávané věci vyplývá, že insolvenční řízení dlužníka bylo zahájeno dnem 23. 7. 2019 a dne 5. 9. 2019 rozhodl soud prvního stupně o zjištění úpadku dlužníka a povolil jeho oddlužení. V tomto usnesení také dlužníkovi uložil, aby za každý započatý kalendářní měsíc od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění platil insolvenční správce zálohy na její odměnu a náhradu hotových výdajů v celkové výši 900 Kč, případně zvýšenou o DPH, pokud je insolvenční správce plátcem této daně (§ 136 odst. 4 věta druhá I. Z.). Ve zprávě pro oddlužení (č. d. B-7) insolvenční správce uvedla, že dlužník pobírá plat od společnosti MAWIAN Trade s.r.o., dále má příjem z titulu odměny z dohody o provedení práce u téže společnosti a má i jiný příjem od společnosti FC NORDIC Brno z. s., současně uvedla i výši těchto příjmů. V soupisu majetkové podstaty pak uvedla pouze movitý majetek oceněný částkou 4.666,54 Kč (jde o movité věci uvedené pod bodem II. v detailním soupisu majetkové podstaty). K otázce, zda je dlužník povinen vydat nějaký majetek ke zpeněžení dle § 398 odst. 6 I. Z. se insolvenční správce ve zprávě pro oddlužení nevyjádřila. Usnesením z 20. ledna 2020 vyzval soud prvního stupně insolvenční správce, aby předložila insolvenčnímu soudu opravený soupis majetkové podstaty, v němž uvede postižitelnou část příjmů dlužníka za období od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení s poukazem na ustanovení § 398 odst. 3 I. Z. ve spojení s § 205 odst. 1 a § 207 odst. 2 I. Z. Insolvenční správce reagovala na tuto výzvu přípisem ze dne 7. 2. 2020, v němž uvedla, že dlužníkovi z jeho mzdy žádné srážky prováděny nejsou, a proto také nejsou zasílány na účet majetkové podstaty. Uvedla, že dlužníkovi nebylo usnesením o zjištění úpadku a povolení oddlužení uloženo zasílat jí postižitelnou část svých příjmů, vyjma povinnosti hradit zálohu na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, a proto také žádné postižitelné příjmy nebylo možné doplnit do soupisu majetkové podstaty. Proto v příloženém soupise majetkové podstaty v článku V. Ostatní majetek tyto postižitelné příjmy oceňuje hodnotou 0. Vyhláškou zveřejněnou v insolvenčním rejstříku 24. 2. 2020 insolvenční soud zveřejnil zprávu o přezkumu a zprávu pro oddlužení včetně příloh a vyzval účastníky, že mohou ve lhůtě sedmi dnů od zveřejnění podat proti nim námitky. Na výzvu soudu prvního stupně insolvenční správce sdělila podáním z 5. 5. 2020, že dlužníkem je řádně hrazena záloha na odměnu a náhradu hotových výdajů. Usnesením z 18. května 2020 opakovaně soud prvního stupně uložil insolvenční správce, aby předložila opravený soupis majetkové podstaty s uvedením postižitelné části příjmu dlužníka za období od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení. Uvedl, že skutečnost, že dlužníkovi nejsou plátcem příjmu prováděny žádné srážky, nemá vliv na povinnost dlužníka vydat do majetkové podstaty postižitelnou část příjmu od zahájení řízení (§ 398 odst. 3 I. Z., § 205 odst. 1 a § 207 odst. 2 I. Z.). Přípisem z 8. 6. 2020 insolvenční správce vyjádřila nesouhlas s právním názorem soudu prvního stupně, že by dlužník měl povinnost vydat do majetkové podstaty postižitelnou část příjmu od zahájení řízení do schválení oddlužení. Uvedla, že dlužník takovou část příjmů nemá a není po něm možné požadovat, aby ji vydal. Zdůraznila, že insolvenční řízení dlužníka bylo zahájeno v červenci 2019 a oddlužení nebylo dosud schváleno, proto by se jednalo o postižitelnou část příjmů minimálně za období 12 měsíců. Přitom dlužníci zpravidla nejsou osobami znalými práva, aby sami od sebe část příjmu odkládali na pozdější období. Uvedla, že výzvu soudu prvního stupně konzultovala s odborníky na insolvenční právo a ani dle jejich názoru nelze takovou povinnost dlužníku zpětně uložit. Do příloženého soupisu majetkové podstaty dlužníka insolvenční správce dopsala finanční prostředky ve výši 66,54 Kč s tím, že se jedná o exekuční výtěžek soudního exekutora Mgr. Jana Peroutky. Námitky proti zveřejněným zprávám podle obsahu spisu podány nebyly. Nato vydal soud prvního stupně odvoláním napadené usnesení.

8. Podle ustanovení § 205 odst. 1 I. Z., *jestliže insolvenční návrh podal dlužník, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, jakož i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení.*
9. Podle ustanovení § 109 odst. 4 I. Z., *účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku.*
10. Podle ustanovení § 206 odst. 1, písm. a) I. Z., *není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, majetkovou podstatu podle § 205 tvoří zejména a) peněžní prostředky.*
11. Podle ustanovení § 207 odst. 2 I. Z., *příjmy dlužníka náleží do majetkové podstaty ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.*
12. Podle ustanovení § 398 odst. 3 I. Z., *při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.*
13. Podle ustanovení § 398 odst. 6, věty první I. Z. *Dlužník není povinen vydat majetek ke zpeněžení podle odstavce 3, vyplývá-li ze zprávy pro oddlužení, že by se zpeněžením tohoto majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů.*
14. Podle ustanovení § 398a odst. 2 I. Z., *insolvenční správce ve zprávě pro oddlužení zhodnotí předpokládané plnění věřitelům při realizovaných způsobech oddlužení, odůvodní ocenění položek soupisu a připojí k ní znalecký posudek, je-li v majetkové podstatě nemovitá věc; navrhuje-li insolvenční správce provést oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, připojí rovněž propočet předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů a návrh distribučního schématu splátkového kalendáře pro jednotlivé nezajištěné věřitele a vyjádří se také k návrhu dlužníka podle § 398 odst. 4.*
15. Podle ustanovení § 398a odst. 3 I. Z., *insolvenční soud přezkoumá zprávu o přezkumu a zprávu pro oddlužení a odstraní zpravidla po slyšení insolvenčního správce chyby a nejasnosti v nich obsažené.*
16. Podle ustanovení § 398a odst. 4 I. Z., *o zprávě o přezkumu a o zprávě pro oddlužení po jejich úpravě uvědomí insolvenční soud účastníky řízení tím, že tyto zprávy zveřejní vyhláškou. Současně je uvědomí o tom, že do 7 dnů od zveřejnění zprávy o přezkumu a zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku mohou proti nim podat námitky; námitky nelze uplatnit vůči popěrnému úkonu.*
17. Podle ustanovení § 217 odst. 1 věty třetí I. Z., *soupis majetkové podstaty provádí a soustavně doplňuje insolvenční správce v průběhu insolvenčního řízení, a to podle pokynů insolvenčního soudu a za součinnosti věřitelského výboru. Tato jeho povinnost nezaniká uplynutím doby.*
18. Z citovaných ustanovení insolvenčního zákona ve vztahu k majetkové podstatě vyplývá, že ustanovení § 205 tvoří obecný základ úpravy pojmu *majetková podstata* a je rozlišováno, zda je insolvenční návrh podán dlužníkem či věřitelem. V případě návrhu podaného dlužníkem *náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patří k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení*, což jest k okamžiku vydání vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení a dále i *majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení*. Z ustanovení § 398 odst. 3 I. Z. vyplývá pro případ oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty,

že je dlužníku uloženo, *aby vydal insolvenčnímu správci majetek „náležející do majetkové podstaty“* ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále aby do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácel nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

19. Je tedy zřejmé, že zákonná úprava majetkové podstaty v případě insolvenčního návrhu podaného dlužníkem zahrnuje majetek patřící dlužníku k okamžiku účinků zahájení insolvenčního řízení a majetek nabytý dlužníkem v průběhu insolvenčního řízení. Nepochybně pak ze shora citovaného ustanovení § 206 vyplývá, že *takovým majetkem jsou i peněžní prostředky dlužníka* s tím, že podle ustanovení § 207 odst. 2 I. Z. *náleží peněžní příjmy dlužníka do majetkové podstaty pouze v rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.*
20. Odvolací soud se tedy neztotožňuje s právním názorem insolvenční správkyne vyjádřeným v jejích shora citovaných podáních, která jsou součástí insolvenčního spisu (viz výše bod 7.). Argumentaci insolvenční správkyne o nevědomosti dlužníka ukládat označené části svých příjmů pro účely insolvenčního řízení, lze oponovat odkazem na ustanovení § 111 I. Z., které stanoví povinnost dlužníka zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zde definovaného nakládání s majetkovou podstatou a majetkem, který do ní může náležet s výjimkami uvedenými v tomto zákonném ustanovení. V případě nesplnění této zákonné povinnosti jsou pak takové úkony sankcionovány neúčinností ve vztahu k věřitelům dlužníka. V přezkoumávané věci vyplývá z obsahu insolvenčního spisu, jak je uveden shora, že soud prvního stupně postupem dle ustanovení § 398a odst. 3 I. Z., přes výzvu insolvenční správkyne, neodstranil chybu, případně nejasnost ve zprávě pro oddlužení, týkající se toho, zda a případně v jaké výši peněžní prostředky dlužníka náležejí do soupisu majetkové podstaty. V odvoláním napadené části výroku IV. pak označil majetek, který má dlužník povinnost vydat správkyne ke zpeněžení, pouze obecným odkazem na postižitelnou část příjmu dlužníka v označeném období včetně částek deponovaných, aniž by tyto příjmy blíže vyčíslil. V důvodech napadeného usnesení ve vztahu k tomuto výroku pod bodem 4. pouze bez dalšího uvedl odkaz na zákonná ustanovení a pod bodem 17. bez bližšího zdůvodnění uzavřel, že na takto označený majetek nedopadají výjimky podle § 398 odst. 6 I. Z. Přitom obsah zprávy insolvenční správkyne o oddlužení podklad k takovému závěru nedává.
21. Odvolací soud proto postupoval podle ustanovení § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. (§ 7 I. Z.) a usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadeném rozsahu zrušil a podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
22. V dalším řízení, kdy je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.) uloží soud prvního stupně insolvenční správkyne (§ 217 odst. 1 věta třetí I. Z.), aby shora naznačeným způsobem uvážila, zda je nutno doplnit soupis majetkové podstaty o majetek, který do ní náležejí (peněžní prostředky dlužníka od účinků zahájení insolvenčního řízení do vydání usnesení o schválení oddlužení v postižitelné výši dle § 398 odst. 3 I. Z.). Při této úvaze insolvenční správkyne vyčíslí výši těchto peněžních prostředků, zohlední výši placené zálohy na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce (§ 136 odst. 4 věta druhá I. Z.) a zhodnotí, zda jde o majetek náležející do majetkové podstaty (který je do ní nutno sepsat) a který je dlužník povinen vydat ke zpeněžení dle § 398 odst. 3, věty první I. Z., anebo zda na tento majetek dlužníka (při zohlednění hodnoty ostatních součástí majetkové podstaty)

dopadá výjimka podle ustanovení § 398 odst. 6 věty první I. Z. Podle závěrů insolvenční správkyňe a jejich přezkoumání soud prvního stupně případně znovu rozhodne zda a v jaké výši je povinen dlužník vydat insolvenční správkyňi majetek ke zpeněžení a toto své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem zdůvodní.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Toto usnesení se považuje za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku; dlužníku a insolvenční správkyňi se však doručuje i zvláštním způsobem.

Olomouc 13. října 2020

JUDr. Ivana Waltrová v. r.
předsedkyně senátu